ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1993

Vyhlásené: 27. 11. 1993 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

282

ZÁKON
NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z 27. októbra 1993

o zmiernení niektorých majetkových krívd spôsobených cirkvám a náboženským spoločnostiam

Národná rada Slovenskej republiky v snahe zmierniť následky niektorých majetkových krívd spôsobených cirkvám a náboženským spoločnostiam, vedená úsilím potvrdiť svoju vôľu, aby k podobným krivdám už nikdy nedošlo, sa uzniesla na tomto zákone:

§ 1
Predmet úpravy

(1) Zákon sa vzťahuje na zmiernenie následkov niektorých majetkových krívd spôsobených cirkvám a náboženským spoločnostiam[1]) odňatím vlastníckeho práva k nehnuteľným veciam a hnuteľným veciam na základe rozhodnutí štátnych orgánov, občianskoprávnych a správnych aktov vydaných v období od 8. mája 1945, židovským náboženským obciam od 2. novembra 1938 do 1. januára 1990 (ďalej len „rozhodné obdobie“) v rozpore so zásadami demokratickej spoločnosti, rešpektujúcej práva občanov vyjadrené najmä Chartou Organizácie Spojených národov, Listinou základných práv a slobôd a príslušnými medzinárodnými paktmi o občianskych, politických, hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach.

(2) Predmetom vrátenia majetku podľa tohto zákona sú nehnuteľné veci a hnuteľné veci.

(3) Tento zákon sa nepoužije na zmiernenie krívd, ktoré sú predmetom úpravy osobitných predpisov.[2])

§ 2
Oprávnené osoby

Oprávnenými osobami sú štátom registrované cirkvi a náboženské spoločnosti so sídlom v Slovenskej republike vrátane ich častí s právnou subjektivitou,[3]) ktorých vec prešla do vlastníctva štátu alebo obce v rozhodnom období v prípadoch uvedených v § 4 ods. 2.

§ 3
Povinné osoby

(1) Povinnými osobami sú štát, obec, štátom alebo obcou založené alebo zriadené právnické osoby a právnické osoby zriadené zákonom, ktoré hospodária s majetkom štátu alebo obce, prípadne ho spravujú a ku dňu účinnosti tohto zákona vec držia s výnimkou

a) právnických osôb so zahraničnou majetkovou účasťou a obchodných spoločností, ktorých spoločníkmi alebo účastníkmi sú výhradne fyzické osoby. Táto výnimka však neplatí, ak ide o veci nadobudnuté od právnických osôb po 1. októbri 1990,

b) cudzích štátov.

(2) Povinnými osobami sú aj fyzické osoby, ktoré nadobudli vec od štátu alebo obce, ktoré mali oprávnenie s ňou nakladať za okolností podľa § 4, a to v prípadoch, ak tieto osoby nadobudli vec buď v rozpore s vtedy platnými predpismi, alebo na základe protiprávneho zvýhodnenia osoby nadobúdateľa.

(3) Ak vznikne pochybnosť o tom, kto je povinnou osobou pri pozemkoch z poľnohospodárskeho a lesného majetku,[4]) rozhodne pozemkový úrad.

Vydanie veci

§ 4

(1) Povinná osoba vydá nehnuteľnú vec a hnuteľnú vec na písomnú výzvu oprávnenej osobe, ktorá preukáže svoj nárok na vydanie veci.

(2) Povinnosť vydať vec sa vzťahuje na prípady, keď v rozhodnom období vec prešla do vlastníctva štátu alebo obce na základe

a) odňatia bez náhrady postupom podľa nariadenia Slovenskej národnej rady č. 34/1945 Zb. SNR o poštátnení školstva na Slovensku, nariadenia Slovenskej národnej rady č. 47/1945 Zb. SNR o poštátnení majetku pri školách poštátnených nariadením Slovenskej národnej rady č. 34/1945 Zb. SNR a nariadenia Slovenskej národnej rady č. 80/1945 Zb. SNR o poštátnení internátov,

b) odňatia bez náhrady postupom podľa zákona č. 185/1948 Zb. o poštátnení liečebných a ošetrovacích ústavov a o organizácii štátnej ústavnej liečebnej starostlivosti,

c) odňatia bez náhrady postupom podľa zákona č. 142/1947 Zb. o revízii prvej pozemkovej reformy alebo podľa zákona č. 46/1948 Zb. o novej pozemkovej reforme (trvalej úprave vlastníctva k poľnohospodárskej a lesnej pôde),

d) darovacích zmlúv o prevode nehnuteľností uzavretých darcom v tiesni,

e) kúpnych zmlúv o prevode nehnuteľností uzavretých v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok,

f) vyvlastnenia za náhradu, ak nehnuteľnosť existuje a nikdy neslúžila na účel, na ktorý bola vyvlastnená,

g) vyvlastnenia bez vyplatenia náhrady,

h) prevzatia bez právneho dôvodu.

(3) Vec sa vydá oprávnenej osobe v stave, v akom je ku dňu účinnosti tohto zákona.

§ 5

(1) Na vydanie veci vyzve oprávnená osoba povinnú osobu písomne v lehote 12 mesiacov od účinnosti tohto zákona, inak právo zaniká.

(2) Povinná osoba uzavrie s oprávnenou osobou do 90 dní od doručenia výzvy dohodu o vydaní veci.

(3) Ak povinná osoba nevyhovie výzve podľa odseku 2 alebo ak miesto jej pobytu nie je známe, môže oprávnená osoba uplatniť svoje nároky na súde v lehote 15 mesiacov od doručenia[5]) výzvy, inak právo zaniká.

(4) Oprávnená osoba, ktorej bola vec vydaná, nemôže voči povinnej osobe a povinná osoba voči oprávnenej osobe uplatňovať iné nároky súvisiace s vydávanými vecami, než sú uvedené v tomto zákone.

§ 6

Vec, ktorá je vyhlásená za kultúrnu pamiatku, možno vydať za podmienok vyplývajúcich z predpisov, ktoré upravujú správu a ochranu kultúrnych pamiatok.[6])

§ 7

(1) Pozemky alebo ich časti nemožno vydať, ak

a) na pozemku bol po prevode do vlastníctva štátu zriadený cintorín,

b) pozemok bol po prechode alebo prevode do vlastníctva štátu alebo právnickej osoby zastavaný; ak bol pozemok zastavaný stavbou, ktorá slúži pre zariadenia telesnej kultúry, zdravotníctva a kultúry, na poskytovanie služieb sociálnej starostlivosti alebo sociálnych služieb na pracovnú rehabilitáciu a zamestnávanie zdravotne postihnutých osôb a na školské účely, nemožno vydať ani susediace pozemky slúžiace na tieto účely,

c) na pozemku bola zriadená záhradková alebo chatová osada,[7])

d) na pozemku sú telovýchovné a športové zariadenia,

e) slúžia na účely obrany štátu, ťažbu nerastov, sú súčasťou lesného pôdneho fondu v národnom parku alebo sú na území štátnej prírodnej rezervácie, chráneného náleziska, chráneného parku, záhrady a študijnej plochy, pásma hygienickej ochrany vodných zdrojov I. stupňa alebo chráneného prírodného výtvoru, alebo ak sú významným krajinným prvkom alebo sa nachádzajú v ochrannom pásme prírodných liečivých zdrojov a zdrojov prírodných minerálnych stolových vôd I. stupňa alebo vo vnútornom kúpeľnom území,

f) k pozemku bolo zriadené právo osobného užívania v prípade, ak ide o pozemok, ktorý osoby nadobudli od štátu alebo ho takto užívajú aj so stavbou na pozemku v dobrej viere, že nejde o vlastníctvo cirkvi alebo náboženskej spoločnosti.

(2) Hnuteľná vec sa nevydá, ak ide o bývalé cirkevné matriky.[8])

§ 8

Povinné osoby sú povinné starať sa o nehnuteľné veci a hnuteľné veci až do ich vydania oprávnenej osobe so starostlivosťou riadneho hospodára. Od účinnosti tohto zákona nemôžu tieto veci, ich súčasti a príslušenstvo previesť do vlastníctva iných osôb. Takéto právne úkony sú neplatné.

§ 9

Pri uplatňovaní nárokov oprávnených osôb sú dotknuté orgány štátnej správy, obce a iné právnické osoby, na ktoré bolo prevedené vlastnícke právo, povinné poskytnúť oprávneným osobám súčinnosť.

§ 10

(1) Konanie súvisiace s vydaním nehnuteľných vecí a hnuteľných vecí sa oslobodzuje od správnych a súdnych poplatkov.

(2) Úhradu nákladov spojených s prípadným zameraním vydaných nehnuteľností zabezpečí štát.

§ 11

(1) Dňom prevzatia nehnuteľných vecí vstupuje oprávnená osoba do práv a záväzkov prenajímateľa, ktoré vyplývajú zo zmluvy o nájme bytov, o nájme pozemkov alebo zo zmluvy o nájme nebytových priestorov v prevzatej nehnuteľnosti.

(2) Doterajším užívateľom bytov a nebytových priestorov vo vydaných nehnuteľnostiach, ktoré slúžia na

a) poskytovanie zdravotníckych služieb, služieb sociálnej starostlivosti alebo sociálnych služieb na pracovnú rehabilitáciu a zamestnávanie zdravotne postihnutých osôb,

b) potreby školstva,

c) prevádzku kultúrnych, telovýchovných a športových zariadení,

d) pracovnú rehabilitáciu a zamestnávanie zdravotne postihnutých osôb,

vzniká nárok voči oprávnenej osobe, ktorej bola nehnuteľnosť vydaná, na uzavretie zmluvy o výpožičke bytov a nebytových priestorov,[9]) ktorú môže oprávnená osoba vypovedať najskôr po uplynutí troch rokov od účinnosti tohto zákona; na ďalších bezprostredne nadväzujúcich päť rokov uzavrie oprávnená osoba zmluvu o nájme bytov a nebytových priestorov, ak sa účastníci nedohodnú inak. Tento záväzok oprávnenej osoby prechádza na všetkých ďalších vlastníkov v uvedenom čase. Na tých, ktorí byty a nebytové priestory užívajú, prechádzajú v čase výpožičky všetky povinnosti vyplývajúce z vlastníckeho práva (úhrada opráv, daní a pod.).

(3) Ak ide o byty a nebytové priestory slúžiace na činnosť diplomatických a konzulárnych misií, oprávnená osoba uzavrie s tými, ktorí ich užívajú, zmluvu o nájme bytov a nebytových priestorov na desať rokov, ak sa nedohodnú inak.

(4) Ak sa o výške nájomného a podmienkach jeho platenia oprávnená osoba, ktorej bola nehnuteľnosť vydaná, s užívateľom bytu alebo nebytových priestorov uvedených v odseku 2 nedohodne, rozhodne o výške nájomného príslušný orgán štátnej správy podľa všeobecne platných cenových predpisov.

(5) Užívateľ bytu alebo nebytových priestorov, ktorý v súlade so stavebnými predpismi vykonal na vlastné náklady úpravy, ktorými sa byt alebo nebytové priestory zhodnotili, má po skončení nájmu nárok na dojednanú náhradu zhodnotenia určenú podľa platných cenových predpisov.[10])

§ 12

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januárom 1994.

Michal Kováč v. r.

Ivan Gašparovič v. r.

Vladimír Mečiar v. r.

1) Zákon č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností.

2) Napr. zákon č. 298/1990 Zb. o úprave niektorých majetkových vzťahov rehoľných rádov a kongregácií a arcibiskupstva olomouckého v znení zákona č. 338/1991 Zb., zákon č. 403/1990 Zb. o zmiernení následkov niektorých majetkových krívd v znení neskorších predpisov, zákonné opatrenie Predsedníctva Slovenskej národnej rady č. 211/1990 Zb. o usporiadaní majetkových vzťahov medzi gréckokatolíckou a pravoslávnou cirkvou.

3) Zákon č. 308/1991 Zb.

4) § 1 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov.

5) § 45 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku.

6) Zákon Slovenskej národnej rady č. 27/1987 Zb. o štátnej pamiatkovej starostlivosti.

7) § 52 až 58 vyhlášky Federálneho ministerstva pre technický a investičný rozvoj č. 83/1976 Zb. o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu v znení vyhlášky č. 45/1979 Zb. a vyhlášky č. 376/1992 Zb.

8) § 27 zákona č. 268/1949 Zb. o matrikách.

9) § 659 Občianskeho zákonníka.

10) Zákon č. 526/1990 Zb. o cenách.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky, správca obsahu a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je
Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava,
tel.: 02 888 91 137, fax: 02/52442853, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.